

Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmän kokous 28.4.2017

Paikka: Kansalliskirjasto, Leipätehdas V620 (Kumina)

Läsnä: Tarja Turunen (pj), Mirja Anttila (sihteeri), Hannele Dahl, Maria Forsén, Ilkka Haataja, Outi Hintikka, Tarja Mäkinen, Henna Paajala, Irene Piippola, Jaakko Tuohiniemi

Poissa: Susanne Holmlund, Jaana Taylerson

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.11.

2. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin.

3. Ryhmän kokoonpano

Jyväskylän yliopiston kirjaston uusi edustaja Kaisa Saikkonen on jäänyt pois. Ehdotettiin että jatkossa kesken toimintakauden lopettavan jäsenen tilalle tulisi uusi henkilö samasta organisaatiosta. Pohdittiin myös pitäisikö jäsenillä olla varajäseniä, jotta työskentely ei jäisi muutaman ihmisen varaan. Ehdotettiin myös että ryhmässä voisi olla edustus muiltakin sektoreilta kuin kirjastoista. Kahden vuoden toimintakausi vaihtuu vuoden vaihteessa, palataan syksyn ensimmäisessä kokouksessa ryhmän kokoonpanoon seuraavalla toimintakaudella.

Tiedonhallinnan ohjausryhmä vastaa siitä että ryhmiin nimitetään riittävä määrä jäseniä. Ensi viikolla kuvailuryhmien puheenjohtajien kokouksessa on esillä jäsenten nimittäminen ryhmiin.

4. YSAsta YSOon siirtyminen

Muokattiin valmiiksi lausuma YSAsta YSOon siirtymästä. Ryhmä suosittelee YSO:n käyttöönottoa. Kaikki lukevat vielä tekstin läpi ja lisäävät mahdolliset kommentit pe 5.5. mennessä asiakaswikiin. Henna lisää muutokset tekstiin.

5. Uusi sisällönkuvailuohje

Seuraava skype-kokous pidetään 22.5, ja ohjetta työstetään myös kesäkuussa. Sovittiin että tiedotetaan asiakaswikissä olevista osioista ja niiden kommentoinnista sähköpostilistoilla. Erikieliset esimerkit voivat olla ohjeessa eri värillä selkeyden vuoksi. Jaakko lähettää ryhmälle kommentoitavaksi suomennosehdotuksen Kongressin kirjaston kohderyhmälistauksesta.

Keskusteltiin siitä pitääkö ohjeessa huomioida kuvailun keventäminen esimerkiksi suosittelemalla mitä kenttiä vähintään käytetään. Sovittiin että asiaa voisi käsitellä ainakin johdantoluvussa.

Pyritään saamaan ohje valmiiksi lokakuun alkuun mennessä.

6. Teosauktoriteetit

10.4. skype-kokouksessa keskusteltiin teosauktoriteettien tarpeellisuudesta erityisesti RDA-kuvailussa: RDA:n mukaan teos on ydinelementti. Teosauktoriteetit voitaisiin tuottaa esim. Fennicasta Asteriin koneellisesti. Tarja Mäkinen vie kysymyksen eteenpäin Melinda-projektille sisällönkuvailuryhmän ehdotuksena. Jaakko ja Ilkka laativat muotoilun ehdotuksesta ja se lisätään pöytäkirjan liitteeksi.

7. Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmän alaryhmien tilannetiedot

Lajityyppi- ja muotosanasto: Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmä kannatti sanaston ylläpitäjäksi alatyöryhmää, tarvittaessa ryhmään voidaan ottaa uusia jäseniä. Seuraavaan kokoukseen mennessä lisätään sanastoon kaunotermit ja ryhmän hyväksymät päivitykset.

Fiktiivisen aineiston työryhmä: Muutokset fiktiivisten toimijoiden RDA:n mukaiseen kuvailuun ovat tulossa vasta oppaan ilmestymisen jälkeen. Mainittiin kiinnostava väitöstutkimus kaunokirjallisuudesta yleisissä kirjastoissa:
<http://jultika.oulu.fi/Record/isbn978-952-62-1538-9>

UDK-työryhmä: Jarmo Saarikko odottaa päivitettyä tiedostoa udc-summaryista. Kun tämä saadaan, etsitään vielä puuttuville osioille kääntäjät.

8. Tiedotusasiat

Jaakko Tuohiniemi kertoi, että esityskokoonpanoindeksi on saatu Melindaan, mutta puuttuu toistaiseksi Finnasta. Musiikin hakumahdollisuuksia Finnassa kehitetään.

Ensi viikolla on kuvailuryhmien puheenjohtajien tapaaminen, jossa esityslistalla mm. ryhmien yhteinen työpaja syksyllä.

Tiedonhallinnan ohjausryhmän kokous pidettiin 10.4. Kokousasiakirjoissa liitteenä sisällönkuvailuryhmän toimintakertomus, joka voidaan viedä myös omalle wikisivulle.

9. Muut asiat

- Jaakko Tuohiniemi esittely uutta sisällönkuvailuohjetta Melinda-päivässä: <https://www.kiwi.fi/pages/viewpage.action?pageId=77366200>
- Keskusteltiin ryhmän puheenvuorosta tulevassa *Automaattisesti parempi* -tapahtumassa. Todettiin mm. että kone voisi olla sisällönkuvailun apuväline, ja automaattisen kuvailun hyödyntäminen suurten tekstimassojen kuten Historiallisen sanomalehtikirjaston osalta olisi erityisen kiinnostavaa.
- Päätettiin ehdottaa Kirjastoverkkopäivien työpajan aiheeksi sisällönkuvailuohjetta. Toteutustapa voisi olla esim. ns. "flipped classroom", etukäteistehtäviä ja niistä nousevia ongelmia. Voitaisiin toteuttaa myös yhteistyössä Kumean kanssa.

10. Seuraava kokousaika

Seuraava kokous pidetään 15.9.

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.20.

Liite: Ehdotus teosauktoiteettien tuottamisesta

Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmä on uutta sisällönkuvailuopasta valmistellessaan todennut, että teosauktoiteettien puute Melinda-yhteisluetteloinnissa on muuttunut aiempaa ilmeisemmäksi RDA-sääntöjen käyttöönoton myötä: säännöt pohjautuvat FRBR-malliin, jossa teoksen merkitys kuvailussa on erittäin keskeinen (on määritelty ydinelementiksi). Teosauktoiteettien tällä hetkellä puuttuessa joutuvat kuvailijat punnitsemaan jokaisen kuvailemansa teoksen osalta, mitä hakutietoa pitäisi kulloinkin käyttää. Jos Asteri sisältäisi teosauktoiteetit, voitaisiin niiden avulla yhdenmukaistaa tietokannassa nyt esiintyvää kirjavuutta teosten nimissä, ja ne myös nopeuttaisivat eri ekspressioiden tunnistamista. Lisäksi varianttihakutietojen ja teosten ja ekspressioiden välisten suhteiden tallentaminen auktoiteettitietueisiin poistaisi tarpeen tallentaa niitä useaan kertaan bibliografisiin tietueisiin, kuten parhaillaan tehdään.

Ryhmä esittääkin, että Kansalliskirjasto muodostaisi Fennica-tietokannassa olevien bibliografisten tietueiden pohjalta auktoiteettitietueet tietokantaan luetteloiduista teoksista ja että nämä teosauktoiteetit ajettaisiin Asteriin. Lisäksi ryhmä esittää, että Asteri-yhteistyöhön otettaisiin mukaan myös muut Melinda-kirjastot ja että esimerkiksi Arsca-tietokannasta otettaisiin musiikkiteoksia koskevat auktoiteettitietueet Asteriin täydentämään Fennicasta saatavia kirjallisten teosten auktorisoituja hakutietoja. Näillä toimilla voitaisiin sekä tehostaa teoksia koskevien kuvailutietojen haettavuutta että keventää kuvailijan työtä teosten ensisijaisten hakutietojen oikeellisuuden toistuvaa selvittämistä vähentämällä.